

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 20 juni 2016 over de vernieuwing van het toezicht in het funderend onderwijs en mbo (Kamerstuk 33 905, nr. 10).

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković

Inhoud

I	Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
	Algemeen	2
1.	Inleiding	3
2.	Sturingsfilosofie	3
3.	Wet op het onderwijstoezicht per 1 juli 2017	4
4.	Werkwijze Inspectie vanaf 1 juli 2017: van pilots naar brede implementatie	5
5.	Implementatie	9
II	Reactie van de Minister en Staatssecretaris	6

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister en Staatssecretaris betreffende de transitie in het onderwijstoezicht. Zij waarderen de nieuwe werkwijze, in met name het funderend onderwijs, waarbij de focus veel meer komt te liggen bij zowel de onderwijskwaliteit en het, in de ogen van deze leden, daarmee samenhangende belang van de interne verbetercultuur op de scholen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderhavige brief. De Minister en Staatssecretaris hebben de ambitie om te zoeken naar een verbetercultuur die wordt gedragen door leraren, schoolleiders, management en bestuurders. Kunnen de bewindslieden toelichten hoe zij nu in dit licht het grote wantrouwen tussen docenten en schoolleiding beziet, dat de commissie-Dijsselbloem in 2008 in haar eindrapport *Tijd voor onderwijs*¹ signaleerde? In hoeverre is de situatie in het onderwijs veranderd en hoe kan het onderwijstoezicht hierop inspelen, zo vragen de leden.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige brief. Zij hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en Staatssecretaris over de vernieuwing van het onderwijstoezicht. Deze leden zijn tevreden dat met name naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel van Bisschop, Van Meenen en Rog² in de Eerste Kamer de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie) het toezichtskader zo heeft aangepast dat de beweging die dankzij deze voornoemde initiatiefwet is gemaakt, beter wordt vertaald in de toezichtskaders. De initiatiefwet zorgt ervoor dat er weer een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de controlerende en stimulerende taak van de Inspectie. Hierdoor wordt, zo menen de leden, ook voor scholen duidelijker welke status een oordeel van de Inspectie heeft en hoe zij dit moeten duiden. Hiermee zal worden voorkomen dat scholen een opmerking van de Inspectie die stimulerend is bedoeld, opvatten als een oordeel dat verplicht moet worden opgevolgd. Deze leden hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen, met name over het inspectieoordeel «goed» en de praktische vertaalslag hoe het verschil tussen de controlerende taak en stimulerende taak in de inspectierapporten tot uiting zal komen.

¹ Kamerstuk 31 007, nr. 6

² Kamerstuk 33 862

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief en willen de bewindspersonen nog enkele kritische vragen voorleggen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de vernieuwing van het onderwijstoezicht. Zij hebben veel waardering voor de inspanningen die de afgelopen tijd zijn verricht en de wijzigingen die naar aanleiding van het parlementaire debat zijn doorgevoerd. Met het oog op de transparantie van procedures vinden zij het belangrijk dat het verslag van ringenoverleggen aan de Kamer wordt gestuurd. Deze leden blijven bedenkingen houden bij het voornemen om extra kwaliteitsetiketten als goed en excellent te ontwikkelen en hebben ook vragen bij de wijze waarop de procedures hiervoor worden ingericht.

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie vinden het goede zaak dat er in het gedifferentieerde toezicht ruimte wordt gecreëerd voor scholen om boven de basiskwaliteit uit te kunnen stijgen. Zij menen dat hiermee de lat in het onderwijs hoger wordt gelegd en de verbetercultuur wordt gestimuleerd. Dat kan, zo menen zij, alleen maar leiden tot beter onderwijs voor alle leerlingen. De leden vinden het echter wel jammer dat dit nu enkel vrijwillig wordt toegepast, enkel als scholen ervoor kiezen om op te gaan voor de kwalificatie «goed» worden zij hierin meegenomen, waarom is hiervoor gekozen, kan dit op termijn algemeen geldend en vanzelfsprekend gaan worden en hoe verhoudt het zich tot het predicaat «excellente scholen», zo vragen zij.

2. Sturingsfilosofie

De leden van de VVD-fractie merken op dat in de brief van de bewindslieden op basis van onderzoek van de OECD³ wordt gesteld dat goed onderwijs stoelt op een breed gedragen verbetercultuur op een school, iets waar de leden al langer aandacht voor vragen. Het nieuwe Inspectietoezicht legt de focus op de evaluatie van het schoolplan, samen met bestuurders en schoolleiders. In hoeverre kan de Inspectie bezien of de ideeën uit het schoolplan ook leven onder de leerkrachten die dagelijks voor de klas staan? Hoe wordt erop toegezien dat er daadwerkelijk sprake is van een verbetercultuur op de werkvloer en niet enkel op papier in het schoolplan? In hoeverre worden ouders, leerlingen en docenten betrokken in dit proces? Wat deze leden betreft, is het juist deze verbetercultuur die scholen tot meer dan «basiskwaliteit» maakt. In hoeverre wordt dit aspect in het nieuwe toezichtkader wel voldoende gewicht gegeven, zo vragen de leden van de genoemde fractie.

De leden van de PvdA-fractie menen dat onderwijskwaliteit geen ééndimensionale aangelegenheid is en zij signaleren dat goed onderwijs op méér dan één manier kan worden gerealiseerd. De Minister en Staatssecretaris lijken deze visie te delen, wanneer zij schrijven over de combinatie van een hoge mate van autonomie voor scholen en het afleggen van publieke verantwoording. In hoeverre houdt het onderwijstoezicht ook bij de waardering van een school als «goed» of «excellent» ermee rekening dat onderwijskwaliteit op méér dan één manier gestalte kan krijgen, zo vragen de leden.

De leden van de CDA-fractie onderschrijven de inzet van de Inspectie op een gedifferentieerde aanpak waarbij meer wordt uitgegaan van vertrouwen in de professionaliteit van scholen en docenten. Hierbij wordt

³ OECD: Organisation for Economic Cooperation and Development

het toezicht minder intensief bij scholen die het goed doen. Deze leden hebben echter wel grote moeite met de gedifferentieerde oordelen die hierbij volgens de bewindspersonen horen. Deze leden willen graag een nadere toelichting over nut en noodzaak hiervan. Bovendien zijn deze leden de mening toegedaan dat op basis van de huidige wet- en regelgeving de Inspectie slechts kan oordelen of een school voldoet aan de deugdelijkheidseisen of niet. Als een school niet voldoet, volgen daar sancties op, maar als een school wel voldoet, is het niet aan de Inspectie over de school een oordeel over de verdere kwaliteit te vellen. Dit druist tegen de letter en de geest in van artikel 23 waarbij scholen, binnen de grenzen van de deugdelijkheidseisen, zelf invulling moeten geven aan de kwaliteit van hun onderwijs. Tevens zijn deze leden de mening toegedaan dat een gedifferentieerd oordeel alleen kan na een wetwijziging. Gaarne ontvangen zij een reactie van de bewindspersonen en een nadere toelichting waarom zij van mening zijn dat een wetwijziging niet nodig is voor het invoeren van gedifferentieerde oordelen en het starten van de pilots per 1 juli 2017.

De leden van de SGP-fractie vragen een toelichting op de stelling dat de Inspectie minder intensief toezicht kan houden bij scholen met de waardering «goed» of het predicaat «excellent». Zij vragen waaruit die vermindering van intensiteit precies bestaat, aangezien alle scholen jaarlijks aan een risicoanalyse onderworpen blijven. Eveneens vragen zij of de vermindering van intensiteit opweegt tegen de extra lasten die scholen krijgen wanneer zij goed of excellent willen worden.

3. Wet op het onderwijstoezicht per 1 juli 2017

De leden van de PvdA-fractie vinden het een goede zaak dat er met de inwerkingtreding van de initiatiefwet Bisschop c.s. een helder onderscheid komt tussen de controlerende en de stimulerende rol van de Inspectie. De uitspraken die de Inspectie doet in het kader van haar stimulerende taak hebben niet het karakter van een «oordeel» en worden «bevindingen» genoemd. Zal dit onderscheid ook in de Inspectierapporten, die verschijnen naar aanleiding van de schoolbezoeken, telkens zo worden gemaakt, zo vragen de leden. Het mbo kent een uitgebreider wettelijk kader dan het voortgezet onderwijs. De leden vragen wat dit betekent voor de zwaarte van het toezicht. Wat betekent dit voor de mogelijkheden van het mbo om te excelleren, zo vragen de genoemde leden.

De leden van de SP-fractie zijn van oordeel dat alle scholen in Nederland excellent onderwijs dienen te organiseren. Wat is de reden dat de bewindspersonen het noodzakelijk vinden om, naast de kwaliteitsoordelen «zeer zwak», «onvoldoende» of «voldoende», nieuwe waarderingsoordelen in het toetsingskader te voegen? Zou het oordeel «voldoende» niet juist aan die scholen gegeven moeten worden die de onderwijskwaliteit op orde hebben? Wat is de reden dat de bewindspersonen een competitie voorstellen voor scholen als het gaat om onderwijskwaliteit? De leden vragen de bewindspersonen toe te lichten hoe dit stelsel van oordeel en waardering door de Inspectie de druk op het onderwijs vermindert.

Daarnaast willen de leden weten of het verlenen van de predicaten «goed» en «excellent» niet leidt tot oneerlijke strijd tussen scholen met meer of minder financiële middelen. Scholen met voldoende financiële middelen kunnen zich beter voorbereiden op een onderzoek met als doel de waardering «goed» en/of «excellent» te krijgen. Ook zijn de leden benieuwd naar de criteria voor de waarderings «goed» en «excellent». Kunnen de bewindspersonen inzage geven in de criteria die de Inspectie voor deze waarderings gaat gebruiken? De leden zijn van mening dat de jury die het predicaat «excellent» verleent onafhankelijk moet zijn. In

hoeverre is de jury, die het predicaat «excellent» uiteindelijk moet verlenen, onafhankelijk? Wie benoemt deze jury? Hoe wordt deze jury samengesteld? Verandert de samenstelling van de jury per aanvraag, zo vragen zij.

De leden van de SGP-fractie vinden het voor de overzichtelijkheid van het optreden van de Inspectie van belang dat zo min mogelijk wordt gedifferentieerd in de soorten uitspraken die de Inspectie doet. In dit licht vragen deze leden waarom aan de etiketten «goed» en «excellent» een onderscheiden status wordt toegekend, namelijk waardering respectievelijk predicaat. Zij vragen eveneens waarom niet voor een eenduidiger regeling gekozen is om het risico op extra administratieve lasten te voorkomen.

De leden vragen of de bewindspersonen onderkennen dat het door de Inspectie organiseren van keurmerken op verzoek tot onjuiste beeldvorming bij betrokkenen kan leiden. Immers, van scholen die zich de moeite willen besparen om voor een waardering «goed» in aanmerking te komen, kan gemakkelijk de gedachte ontstaan dat zij van minder kwaliteit zijn dan de scholen die officieel als goed te boek staan. Aldus kan door toedoen van de overheid concurrentievervalsing ontstaan. Deze leden constateren dat bijvoorbeeld ouders op het verkeerde been gezet kunnen worden als zij onvoldoende bekend zijn met de procedures. Zij vragen waarom de bewindspersonen dit risico acceptabel vinden.

De leden vragen voorts op welke wijze het toezicht op het veiligheidsbeleid als gevolg van de wetswijziging zal worden vormgegeven. Kunnen de bewindspersonen bijvoorbeeld aangeven op welke wijze bij de invulling van de algemene maatregel van bestuur ruimte wordt gelaten voor kleine scholen om bestaande, adequate werkwijzen te continueren en hoe mogelijkheden worden geboden om met eigen methoden de veiligheidsbeleving van leerlingen te meten. Bovendien vragen deze leden hoe rekening wordt gehouden met het feit dat sprake is van een overgangssituatie. Hoe verhoudt zich de aankondiging dat de Inspectie zich het komende schooljaar op de handhaving van de nieuwe verplichtingen zal gaan richten tot het gegeven dat na dat schooljaar door de regering een nieuwe regeling vastgesteld moet gaan worden. Deze leden vragen of het niet verstandiger is om terughoudendheid te betrachten met het toezicht op de onderdelen van het veiligheidsbeleid die nader moeten worden ontwikkeld.

4. Werkwijze Inspectie vanaf 1 juli 2017: van pilots naar brede implementatie

De leden van de VVD-fractie constateren dat de bewindslieden aangeven dat er naar wordt gestreefd het verbeterpotentieel transparant en inzichtelijk te maken zodat leraren, schoolleiders en besturen gesteund worden om zich verder te verbeteren en te ontwikkelen. De leden vinden dit een goede zaak, maar zouden ook graag zien dat deze transparante houding van de school ook geldt naar de buitenwereld. Een school dient, volgens de leden, midden in de samenleving te staan en moet dan ook verantwoording afleggen over de onderwijskwaliteit aan ouders en (toekomstige) leerlingen. Daarnaast kunnen de «good practices» van scholen ook waardevolle informatie bevatten voor andere scholen. In de brief lezen de voornoemde leden echter dat de verantwoordelijkheid van de communicatie van kwaliteitsinformatie volledig bij de school ligt. Zijn hier bepaalde normen of ondergrenzen aan gesteld? Is een school bijvoorbeeld verplicht om het schoolplan, de Inspectierapporten met beoordeling van de Inspectie en financiële gegevens zoals een jaarverslag

te publiceren op de website van de school? In hoeverre kan «Vensters voor verantwoording» hier een rol spelen, zo vragen zij.

Voorts vragen de leden of de Inspectie ook beoordeelt of en in welke mate een mbo-instelling het regionale bedrijfsleven bij het vormgeven van de opzet en inhoud van de opleidingen betreft en of de inbreng van het regionale bedrijfsleven gebruikt wordt voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit? Als dit niet of in beperkte mate het geval is, delen de bewindslieden dan niet de mening van de leden dat er ander toezicht noodzakelijk is? Bijvoorbeeld door, zoals eerder door de leden is voorgesteld: accreditatie in het mbo in te voeren, zoals we gewend zijn in het hoger onderwijs en met als doel de inhoudelijke kwaliteit en regionale afstemming van alle mbo-opleidingen scherp in het oog te kunnen houden? Graag ontvangen zij een reactie.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de bewindslieden vermelden dat het grootste deel van het onderwijsveld (besturenorganisaties, vakbonden, lerarenorganisaties en ouderorganisaties) de richting van het vernieuwde toezicht ondersteunt. De leden hechten aan deze steun, maar zij vragen in hoeverre ook de scholierenorganisatie LAKS⁴ en de organisatie van mbo'ers JOB⁵ bij de raadpleging zijn betrokken. Hoe was hun oordeel over het vernieuwde toezicht?

Voorts merken de leden op om onderwijsresultaten goed te kunnen beoordelen en vergelijken niet alleen naar de eindtoets wordt gekeken, maar de Inspectie ook nadrukkelijk rekening houdt met verschillen tussen scholen in de samenstelling van de schoolpopulatie. De leden vinden dat ook zeer wenselijk. Op welke wijze zal de Inspectie hierover communiceren naar de scholen? Wordt ook telkens in de Inspectierapporten duidelijk gemaakt hoe zulke verschillen in het Inspectieoordeel zijn verdisconteerd, zo vragen de leden.

Tevens stellen zij vast dat de Inspectie zich een oordeel of waardering zal vormen van de kwaliteit van de sturing door besturen op grond van schoolbezoeken en lesbezoeken. De leden vragen of dit betekent dat slecht bestuur buiten schot blijft als docenten goed onderwijs realiseren ondanks dat slechte bestuur. Zo ja, welke overwegingen liggen daaraan dan ten grondslag?

Ook merken de leden op dat bij de zogenoemde stelselonderzoeken de Inspectie onder meer de praktijk van het burgerschapsonderwijs en de manier waarop passend onderwijs praktisch uitwerkt, in beeld zal brengen. De leden verwachten dat dit waardevolle informatie zal opleveren voor het beleid in de toekomst. Wanneer en op welke wijze(n) zal de Kamer hierover worden geïnformeerd?

De leden merken voorts op dat de nieuwe werkwijze van de Inspectie door middel van pilots is getoetst. De leden vragen een nadere toelichting hoe deze pilots hebben uitgepakt. In hoeverre hebben deze geleid tot extra belasting van de instellingen ten opzichte van het huidige onderzoek (monitoring). Worden bij mbo-instellingen straks veel meer opleidingen onderzocht dan gebeurde bij het oude toetsingskader? De nieuwe werkwijze vereist ook een professionaliseringsslag (cultuuromslag) bij de Inspectie ten aanzien van het nieuwe toetsingskader. In hoeverre is de Inspectie nu voldoende toegerust? Wat gaat er nog gebeuren om de professionalisering op orde te krijgen?

⁴ LAKS: Landelijk Aktie Komitee Scholieren

⁵ JOB: Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs

In het mbo vormt de beroepspraktijkvorming een belangrijke component van de opleiding, maar deze vindt plaats buiten de instellingen in leerbedrijven. De leden signaleren dat jongeren in het mbo te vaak zich gedwongen zien om hun opleiding te staken, omdat zij geen stageplaats weten te verwerven. Ook schiet de begeleiding vanuit de onderwijsinstelling tijdens de stage nogal eens tekort. Welke mogelijkheden heeft de Inspectie straks om regionale en agrarische opleidingscentra op dit soort misstanden aan te spreken, zo vragen de leden.

Tot slot merken deze leden op dat zij zich ernstig zorgen maken over de hoogte van de schoolkosten, die instellingen bij ouders van schoolgaande jongeren in rekening brengen. In hoeverre komen schoolkosten in het vizier bij de toezichtkaders voor primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs? Wat betekent dit voor de mate waarin de Inspectie scholen kan aanspreken op buitensporig hoge schoolkosten, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie vinden het positief dat er niet enkel naar de resultaten van de eindtoets in het primair onderwijs wordt gekeken om de onderwijsresultaten van een school te beoordelen en te vergelijken. De leden vragen echter in hoeverre de resultaten van de eindtoets daadwerkelijk doorwegen in het oordeel van de Inspectie. Op welke wijze worden de andere beoordelingscriteria (schoolpopulatie, sociale en maatschappelijke competenties en vervolgsuccessen) meegenomen in de oordeelsvorming van de Inspectie? Kunnen de bewindspersonen uiteenzetten wat er precies met de term «veiligheidsklep» wordt bedoeld in de context zoals geschetst op pagina 7 van de onderhavige brief? Kan dit geïnterpreteerd worden als dat scholen een slechte score op de eindtoets kunnen compenseren met goede scores op de overige beoordelingscriteria? Is het waar dat de jaarlijkse risicoanalyse uitgevoerd wordt vanuit databestanden en dus in feite «beeldschermtoezicht» is in plaats van daadwerkelijk toezicht in de klas (zoals de bewindspersonen in hun brief zo benadrukt), zo vragen de leden.

De leden van de CDA-fractie lezen in de brief dat het oordeel «goed» alleen wordt toegekend op aanvraag van het schoolbestuur. Deze leden vragen de bewindspersonen of dit er niet in de praktijk toe zal leiden dat, alhoewel, het bestuur het zelf kan aanvragen, er toch grote druk zal ontstaan voor andere besturen om ook aan deze beweging mee te doen? Immers, het beeld zal ontstaan dat als je als school niet een dergelijk predicaat wilt aanvragen, je twijfels hebt of de onderwijskwaliteit op de eigen school van dusdanige kwaliteit is, dat dit het oordeel «goed» rechtvaardigt. Met alle gevolgen van dien voor het imago van de school. De facto, zullen dus alle scholen zich verplicht voelen een dergelijk oordeel toch aan te vragen, al hoewel het op vrijwillige basis is. Graag ontvangen zij een nadere toelichting.

De leden willen ook graag van de bewindspersonen weten of zij niet bang zijn dat met het invoeren van dit gedifferentieerde oordeel, scholen strenge eisen aan de instroom van leerlingen zullen stellen. Immers, het is voor de school van groot belang dat na het verkrijgen van het oordeel «goed», dat dit oordeel behouden blijft. Mocht de school dit niet continueren, dan kan dat imagoschade opleveren en minder leerlingen. Juist de leerlingen met de beste vooruitzichten zouden in theorie dan naar de scholen gaan die dit oordeel wel kunnen continueren. Zijn de bewindspersonen niet bang dat hiermee een tweedeling in het onderwijs zal ontstaan? Goede scholen krijgen alleen nog maar de allerbeste leerlingen en de rest gaat naar de scholen die dit oordeel niet halen, waarmee op deze scholen het algehele niveau naar beneden kan gaan. Graag ontvangen zij hierop een nadere toelichting. De leden vragen de bewinds-

personen ook of zij niet bang zijn dat de druk voor scholen om dit oordeel te kunnen halen zo groot zal zijn, dat er strengere instroomeisen zullen worden gesteld.

De leden hebben ook vragen over de wijze waarop het onderscheid tussen de controlerende en de stimulerende taak in het toezichtskader wordt ingevuld. Onder meer ten aanzien van het begrip «eigen aspecten van kwaliteit». In de initiatiefwet is hier een strikte scheiding in aangebracht, omdat de initiatiefnemers de mening zijn toegedaan dat de begrippen die in het toezichtskader worden gebruikt, een wettelijke basis moeten hebben. De begrippen «basiskwaliteit», «waarborgfunctie» en «waarderingskader» komen echter niet voor in de WOT⁶. Het nieuw geformuleerde begrip «eigen aspecten van kwaliteit» lijkt heel veel op het oude begrip «aspecten van kwaliteit» waarmee verwarring kan ontstaan, juist omdat in de gewijzigde WOT de term «indicatoren» wordt gebruikt. Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting waarom niet voor deze term van «indicatoren» is gekozen.

De leden van de D66-fractie constateren dat de overheid zich gaat mengen in het uitgeven van het predicaat van excellente scholen. Deze leden zien er bezwaren in als de overheid zich hiermee gaat bemoeien. Het predicaat wordt uitgegeven op basis van een juryrapport die kijkt naar het in praktijk brengen van onderwijsambities. Vervolgens wordt er ook minder toezicht gehouden op de school. Elke grond van een excellentie oordeel is subjectief. Een oordeel op basis van onderwijsopbrengsten zal als neveneffect hebben dat scholen een selectie aan de poort starten. Het predicaat geeft niet een stimulerende prikkel in de onderwijswereld, maar zal zorgen voor een harde concurrentiestrijd tussen scholen, zo menen deze leden. Dit komt niet ten goede aan de onderwijsopbrengsten en het onderwijs op een microniveau tussen leraar en kind. Kan dit onderdeel uit het wetsvoorstel worden weggelaten, zo vragen deze leden.

De leden wensen, tot slot, volstrekte helderheid te hebben dat de Inspectie geen inmenging heeft in de pedagogisch-didactische methodes van scholen. Kunnen de bewindspersonen deze garantie geven, zo vragen zij.

De leden van de SGP-fractie vragen of de bewindspersonen het verslag van de ringenoverleggen aan de Kamer wil sturen, aangezien zij de verslagen op de website van de Inspectie niet hebben kunnen vinden. Zij vragen eveneens of de bewindspersonen voornemens zijn voortaan een afschrift van de verslagen naar de Kamer te sturen.

De leden vragen een toelichting op de stelling dat de Inspectie elke vier jaar alle scholen zal bezoeken. Deze leden hadden de indruk dat de Inspectie juist behoefte voelde om in het bezoeken van scholen meer maatwerk te leveren, op grond waarvan de verplichting is opgenomen om elke vier jaar een representatief aantal van de onder een bestuur ressorterende scholen te bezoeken. Zij vragen in hoeverre recentelijk een heroverweging heeft plaatsgevonden.

De leden vragen op welke wijze de Inspectie de komende tijd de essentie van de nieuwe toezichtskaders kernachtig onder de aandacht gaat brengen van scholen. Delen de bewindspersonen de mening dat van het nog steeds lijvige toezichtskader, met name de schematische uitwerking van de standaarden en de achterliggende gedachten, bij scholen onder de aandacht moeten worden gebracht? Zij vragen tevens in hoeverre de Inspectie met de pilots ook ervaring heeft opgedaan met nieuwe

⁶ WOT: Wet op het Onderwijstoezicht

rapporten, met name voor zover het onderscheid tussen oordelen en bevindingen aan de orde is.

De leden vragen voorts waarom de bewindspersonen bij het onderzoek op school de onderwijskwaliteit in de klas centraal stelt, terwijl belangrijke thema's als de organisatie van passend onderwijs en de vaststelling van schooladviezen ingedeeld worden bij de stelselonderzoeken. Deze leden vragen in hoeverre de centrale aandacht voor de onderwijskwaliteit in de klas – hoe belangrijk ook – tot een te beperkte blik op het onderwijs in de school kan leiden. Eveneens vragen zij in hoeverre het risico bestaat dat een sterke fixatie op het onderwijs in de klas op gespannen voet kan komen te staan met de pedagogisch-didactische vrijheid van scholen.

De leden constateren dat scholen veel behoefte hebben aan houvast als het gaat om de verantwoording over leerresultaten. Deze leden delen de constatering van de Staatssecretaris dat scholen vaak meer papierwerk organiseren dan nodig, maar vinden het anderzijds begrijpelijk dat scholen het zekere voor het onzekere nemen wanneer de kaders voor de verantwoording onvoldoende helder zijn. Zij wijzen bijvoorbeeld op de vraag in hoeverre de school voor de verantwoording van leerresultaten kan volstaan met de gegevens in het leerlingvolgsysteem dan wel dat op groepsniveau aanvullende verslaglegging nodig is ten behoeve van het stelsel van kwaliteitszorg. Zij vragen de bewindspersonen op welke wijze zij de scholen meer houvast willen geven. Zijn de bewindspersonen bereid om in samenspraak met de Inspectie en het onderwijsveld tot een concretere richtlijn te komen als het gaat om de kwaliteitszorg ten aanzien van leerresultaten?

De leden vragen wanneer de bewindspersonen het overzicht en de doorlichting van het bestaande stelsel van deugdelijkheidseisen naar de Kamer kan sturen. Zij vragen op welke wijze het overzicht van deugdelijkheidseisen meegenomen wordt bij de voorbereiding van de invoering van het nieuwe toezicht en de communicatie dienaangaande.

5. Implementatie

De leden van de SP-fractie vragen de bewindspersonen hoe zij eventuele verschuivingen van groepen leerlingen in de toekomst als gevolg van meer gedifferentieerde waarderingen gaat voorkomen. De leden zijn van mening dat voorkomen beter is dan genezen. Hebben de bewindspersonen in dat kader een plan van aanpak opgesteld voor de monitoring van effecten van het nieuwe toezicht op kansengelijkheid? Hoe maken de bewindspersonen de afweging tot wel of niet ingrijpen om kansengelijkheid in het onderwijs te voorkomen als gevolg van het vernieuwde toezicht?

Wat is de reden dat – nu de bewindspersonen zo nadrukkelijk voorstaan dat toezicht in het klaslokaal van grote waarde is – de schoolbesturen het allereerste aanspreekpunt worden voor de Inspectie? Is dit niet juist tegenstrijdig, zo vragen de genoemde leden.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het, om recht te doen aan de initiatiefwet, van groot belang is dat het onderscheid tussen de controlerende en de stimulerende taak van de Inspectie duidelijk zijn weerslag vindt. Niet alleen in het toezichtskader, maar ook in het rapport dat de Inspectie opstelt over een school. Daarom vragen de leden aan de bewindspersonen of het in dit kader voldoende duidelijk is wat het onderscheid is als we kijken naar de manier waarop het hoofdstuk van het Inspectierapport is vormgegeven. Waarom is er niet voor gekozen om een aparte tabel te gebruiken voor de controlerende en de stimulerende taak?

Deze leden zijn beducht dat, zoals het nu is vormgegeven, er toch weer een kans bestaat op verwarring bij de scholen hoe ze de tekst moeten duiden. Een aparte tabel zal dit tegengaan en maakt direct duidelijk welke oordelen van de Inspectie moeten worden opgevolgd in het kader van de deugdelijkheidseisen, en welke bevindingen zijn bedoeld als een stimulans om beter te worden en het dus aan de school is of, en zo ja in welke vorm, dit wordt opgevolgd.